

سید علی غمخوراوی

(تأملی بر مستندسازی آرشیوی در ایران و جهان)

سخت‌گیر جستجوگر

سرشناسه	: غمخواری، سیدعلی، ۱۳۵۸-
عنوان و نام پدیدآور	: سینمای جستجوگر: تأملی بر مستندسازی آرشیوی در ایران و جهان / سیدعلی غمخواری.
مشخصات نشر	: انتشارات رزبار، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۱۲۸ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۹۹۹۶۸-۵-۰
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: سینمای مستند -- تاریخ و نقد
موضوع	: Documentary films -- History and criticism
موضوع	: آرشیو پژوهی
موضوع	: Archival surveys
رده بندی کتبی	: PN۱۹۹۵/۹
رده بندی بویی	: ۰۷۰/۱۸
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۸۴۹۹۱۱

نسخه
۱۱۴۵۴۹

سینمای جستجوگر

(تأملی بر مستندسازی آرشیوی در ایران و جهان)

سید علی غمخواری

نوبت و سال چاپ: اول / ۱۳۹۹ / شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۹۹۶۸-۵-۰ / طراح جلد: سید محمدرضا نصیحت / صفحه‌آرا: اسد دهقانی

چاپ و صحافی: صبح امروز / قیمت: ۲۰۰۰۰ تومان

آماده‌سازی پیش از چاپ: مؤسسه‌ی کتاب آریان پارس

تلفکس ۰۲۲۳۳۱۲۸۰ - ۰۹۱۷۶۸۷۰۷۱۱ Ketab.arayan@gmail.com

Printed in the Islamic Republic of Iran-Shiraz

حق چاپ محفوظ است.

پیشگفتار

استاد آرشیور، تاریخ صحتی و بصری یک ملت‌اند. این گنجینه‌ها می‌توانند در روشن شدن حقایق در مورد موضوعی که نیاز به بیان آن در زمان حال وجود دارد، بسیار موثر باشند.

از آنجا که در فیلم مستند، بحث واقعیت و استناد به حقایق از اهمیت بالایی برخوردار است، اگر این اسناد به نحو درست‌ای مورد استفاده قرار گیرند می‌توانند تأثیرات شگرفی متناسب با هدف مستند بر مخاطب داشته باشند بطوری که گاه تأثیر یک نمای تصویری از یک واقعه تاریخی، بر مخاطب بیش از ده‌ها کتاب است.

استفاده از اسناد آرشیوی برای بازسازی یک موضوع ده‌ها بار مأمور به گذشته است - به صورت زیرگونه‌ای در مستندسازی به نام "مستند آرشیوی" ظهور یافته است. این زیرگونه که گاهی آنرا بخشی از زیرگونه مستندهای بازسازی نیز می‌دانند، سابقه طولانی در تاریخ سینما دارد و پیدایش آن به دهه‌های اول سینما باز می‌گردد و در طی این سال‌ها توانسته است مخاطبان خود را از حوادث تاریخی، شیوه زندگی انسان‌ها در گذشته و موضوعاتی که دیگر وجود ندارد اما نیاز به دانستن آن‌ها در این زمانه احساس می‌شود، آگاه کرده و تأثیرات مورد نظر را بر مخاطبان بگذارد.

در این نوع مستند، فیلمساز، با پژوهشی تخصصی و نظام‌مند، به جمع‌آوری

منابع آرشیوی مرتبط با موضوع، جهت رسیدن به محتوا و همچنین منابع برنامه‌سازی پرداخته و در مرحله تدوین به سامان دادن این منابع به شکلی خلاق دست می‌زند تا به ساختار نهایی فیلم رسیده و بتواند تفسیر خلاق از موضوع ارائه دهد.

با نگاهی به تاریخچه مستندسازی در ایران، به نظر می‌رسد کمتر آثار قابل اعتنایی به این شیوه تولید شده است که دلیل این کمبود می‌تواند علاوه بر محدود بودن منابع آرشیوی - که گاه همین متاع اندک در اختیار فیلمساز قرار نمی‌گیرد - به دلیل فقدان مباحث تئوریک در این زمینه باشد.

با توجه به اهمیت موضوع مستندسازی با استفاده از مواد آرشیوی، این نوشته سعی دارد ساختار این نوع مستند را در مقوله‌های تحقیق، فرآیند تولید و زیبایی‌شناسی مؤلفه‌های ساختاری، مورد بررسی قرار دهد تا با شناخت عناصر ساختاری، منابع آرشیوی قابل استفاده، موضوعاتی که قابلیت طرح شدن بوسیله این مستندها را دارند، به گونه‌ای پژوهشی در این نوع مستند، بررسی زیبایی‌شناسی تدوین و ساختار همچنین تحلیل و بررسی محدودیت‌های ساخت این نوع مستند، شاهد تولید اناری اندگار و مؤثر در این عرصه باشیم.

امید که این تلاش آغازگر تأمل و پژوهش‌های بیشتر توسط صاحب‌نظران و علاقه‌مندان فیلم‌های مستند گردد.

این پژوهش، با هدایت استاد دکتر احمد ضابطی چه می‌انجام شده است که با دقت نظر و مهر بیکران خویش در مراحل مختلف، یاریگر نگارنده بودند که از زحمات ایشان کمال تشکر را دارم. همچنین استاد محمد تهانی نیز با نظرانی راهگشا همراهی کردند که از محبت‌های ایشان نیز سپاسگزارم.

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
پیشگفتار.....	۵
سند و آرشیو.....	۹
تعریف فیلم مستند آرشیوی.....	۱۷
انواع فیلم مستند آرشیوی.....	۲۶
فرآیند تولید.....	۳۰
روش تحقیق.....	۳۲
فیلمنامه.....	۴۳
صدا.....	۵۰
تدوین.....	۸۲
نمونه‌های شاخص مستندهای آرشیوی در ایران و جهان.....	۸۶
محدودیت‌های ساخت، فناوری‌های نوین و آینده مستندسازی آرشیوی.....	۱۱۸
منابع و مآخذ.....	۱۲۵